

UN-HABITAT Belgrade Office
SIRP Settlement and Integration of Refugees Programme

UNAPREĐENJE ROMSKOG NASELJA
"GRDIČKA KOSA 2" U KRALJEVU

UPGRADING OF ROMA SETTLEMENT
"GRDIČKA KOSA 2" IN KRALJEVO

Zlata Vuksanovic-Macura, UN-HABITAT SIRP Housing Coordinator

Housing Workshop

For improved Roma Housing and Settlements

Palace of Serbia, Belgrade Hall, November 27-28, 2008 Belgrade, Serbia

Roma settlement Grdicka kosa 2 in Kraljevo

5 ha The area of the Settlement
87 houses
407 inhabitants

5 ha Površina naselja
87 kuća
407 stanovnika

Extract from Kraljevo Master Plan

South entrance in the settlement

North street

29 3 2006

УЧЕШЋЕ РОМА

ROMA PARTICIPATION

Main Actors

- Municipal Authority – Mayor, Municipal Manager, Municipal Departments
- Municipal Housing Agency
- Public Companies – Water and Sewage, Electricity, Land and Urbanistic Development Agency
- People from Grdicka kosa 2
- Private companies for land-surveying, construction, etc...
- UN-HABITAT SIRP Programme

Timetable

Activities	2007												2008			
Preparatory Activities	■	■														
Participation of the Local and Roma Community in the Process		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Survey of current situation in the settlement – housing and socio-economic conditions		■	■													
Provision of settlement's maps (cadastre, topography...)		■	■													
Urbanistic and architectural competition			■	■	■											
Preparation of the Programme for PDR based on the Competition outputs				■	■											
Preparation and adoption of the Plan of Detailed Regulation based on Programme for PDR					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Upgrading of the settlement infrastructure				■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Improvement of 20 houses (rooms and bathrooms)					■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Monitoring and evaluation		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

Working Group appointed by the President of Kraljevo Municipality

JUN 8 2007

Survey of current situation in the settlement

Survey of current situation in the settlement

Workshops with people from the settlement

Workshops with people from the settlement

UN-HABITAT

SIRP

Settlement and Integration of Refugees Programme
Програм становања и трајне интеграције избеглица
Insediamenti e Integrazione dei Rifugiati in Serbia

REPUBLICA ITALIANA

OPEN URBANISTIC AND ARCHITECTURAL

COMPETITION

FOR UPGRADING OF 'GRDICKA KOSA 2' ROMA SETTLEMENT IN KRALJEVO

MUNICIPAL
HOUSING
AGENCY
KRALJEVO

ASSOCIATION
OF ARCHITECTS
OF SERBIA

KRALJEVO
MUNICIPALITY

Announcement of the Competition

Берзи,
иного одбора
пан Николић

биће достављен Комисији хартија од вредности и Београдској берзи.
ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА
Горан Кутрички, дипл. инж.

повећу од 20.06.2007 год. до дана одржавања Скупштине – 29.06.2007. године.
Председник Управног одбора
Мира Ђијић

53/95,
39/02,

езне усло-

рене фото-
ЈН и за по-
Докази не

уди наведе
доделе уго-
прецизира

ли при пре-
ра (поједи-
ва за јавна

совани по-
рад, канце-
. При преу-
латнице,
е конкурс-

Беоном гла-
НЕ ОТВА-

арства (на
те,
и подацима
зверена пе-
услова за

ацију и по-
бројем ва-

ног огласа
на 104. По-
ача који су
о поступку

торија, а на
чине мими-
иза и узор-
орак и ана-
трати.

кој лабора-
понуде на

ва
ва
ва
ва
ва
ва
ва

и гласнику
дан.

с.С. 2007. године.
бити преко телефона 011/300-8193, контакт особе:
до 16 часова, радним данима.

105785

„ОПШТИНСКА СТАМБЕНА АГЕНЦИЈА” КРАЉЕВО

у сарадњи са Савезом архитеката Србије
у оквиру „Програма становања и трајне интеграције избеглица” – SIRP
који спроводи UN-HABITAT у сарадњи са Министарством за инфраструктуру
и финансира Влада Италије

оглашава

УРБАНИСТИЧКО-АРХИТЕКТОНСКИ КОНКУРС ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ РОМСКОГ НАСЕЉА „ГРДИЧКА КОСА 2” У КРАЉЕВУ

Конкурс се расписује у циљу обезбеђивања рада који ће, у целисти или у одређеним
сегментима, бити коришћен приликом припреме и израде инклузивног и интегралног
Програма и Плана детаљне регулације ромског насеља „Грдичка коса 2” у Краљево.

Посебни циљеви конкурса су:

- дефинисање намене површина и других урбанистичких елемената ширег окружења ромског насеља ради његове боље инклузије и интеграције у социјални и просторни систем града,
- дефинисање урбанистичког решења ромског насеља „Грдичка коса 2” које ће кроз одређивање намене земљишта (стамбених зона, јавних површина и другог), регулисане саобраћајне и инфраструктурне мреже, допринети унапређењу и развоју насеља,
- дефинисање архитектонских модела уређења куће и дворишта чиме ће се допринети квалитетнијим условима становања уз поштовање окружења и културног идентитета становника.

Конкурс има за циљ да охрабри иновативне урбанистичке и архитектонске предлоге и решења који ће допринети реализацији пројекта Интегралног унапређења ромског насеља „Грдичка коса 2” у Краљево. Пројектом интегралног унапређења насеља биће промовисане и укључене методе партиципативног процеса које треба да осигурају реализацију одрживих, квалитетних и конкретних активности.

Конкурс је расписан у складу са Правилником о спровођењу конкурса из области архитектуре и урбанизма Савеза архитеката Србије. Право учешћа на конкурс имају сва правна и физичка лица квалификована за ову врсту послова и студенти архитектуре са територије Републике Србије који су званично подigli оригиналне конкурсне подлоге.

Учесници конкурса могу подићи конкурсне подлоге у просторијама Општинске стамбене агенције „Краљево”, Цара Лазара 84а, канцеларија број 13, сваког радног дана од 8 до 14 и у просторијама Савеза архитеката Србије (Кнеза Милоша 7/3, Београд) сваког радног дана од 9 до 14, уз доказ о уплати 1.050,00 динара на рачун број 355-1015085-91 Друштво архитеката Београд, са назнаком: „Конкурс за ромско насеље у Краљево”.

Предате радове прегледаће жири у саставу:

- Миодраг Ралевић, Министарство за инфраструктуру Републике Србије
- Љуан Кока, Секретаријат за ромску националну стратегију Службе за људска и мањинска права
- Наташа Даниловић Христић, Савез архитеката Србије
- Ненад Митровић, представник насеља „Грдичка коса 2”, Краљево
- Мирко Миладиновић, Општина Краљево
- Зоран Ђуровић, Општинска стамбена агенција „Краљево”
- Лихија Рамирез, UN-HABITAT, SIRP

Жири ће након одабира и рангирања доделити следеће награде:

Прва награда	200.000,00 динара
Друга награда	140.000,00 динара
Трећа награда	90.000,00 динара

Награђени аутори биће позвани да учествују у даљем процесу израде планске документације UN-HABITAT SIRP ће публиковати награђене радове. Конкурс почиње у понедељак, 28. маја 2007. године и завршава се предајом радова у уторак, 17. јула 2007. године у 14 сати. У петак, 8. јуна 2007. за заинтересоване учеснике конкурса биће организована посета насељу. Питања која се тичу услова конкурса учесници могу постављати преко телефона 036/232-200 и 011/3449-200.

ПРОГРАМ СТАНОВАЊА И ТРАЈНЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ ИЗБЕГЛИЦА

UN-HABITAT

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
Министарство за инфраструктуру

SET - REPUBBLICA ITALIANA
TLE

MENT AND INTEGRATION OF REFUGEES PROGRAMME
PROGRAMMA SIRP INSEDIAMENTI E INTEGRAZIONE DEI RIFUGIATI IN SERBIA

105790

JUN 12 2007

Competition General objective and Principles

The **General objective**

- to provide a project that will be used, for the preparation and adoption of the inclusive and integrated Urban Plan

The **Guiding Principles**

- Participation
- Negotiation
- Integration
- Inclusion

MUNICIPAL HOUSING AGENCY "KRALJEVO"
in cooperation with
ASSOCIATION OF ARCHITECTS OF SERBIA

Announces

OPEN URBANISTIC AND ARCHITECTURAL COMPETITION
FOR
THE UPGRADING OF THE ROMA SETTLEMENT
"GRDIČKA KOSA 2" IN KRALJEVO

UN-HABITAT

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ЗА ИНФРАСТРУКТУРУ

REPUBLICA ITALIANA

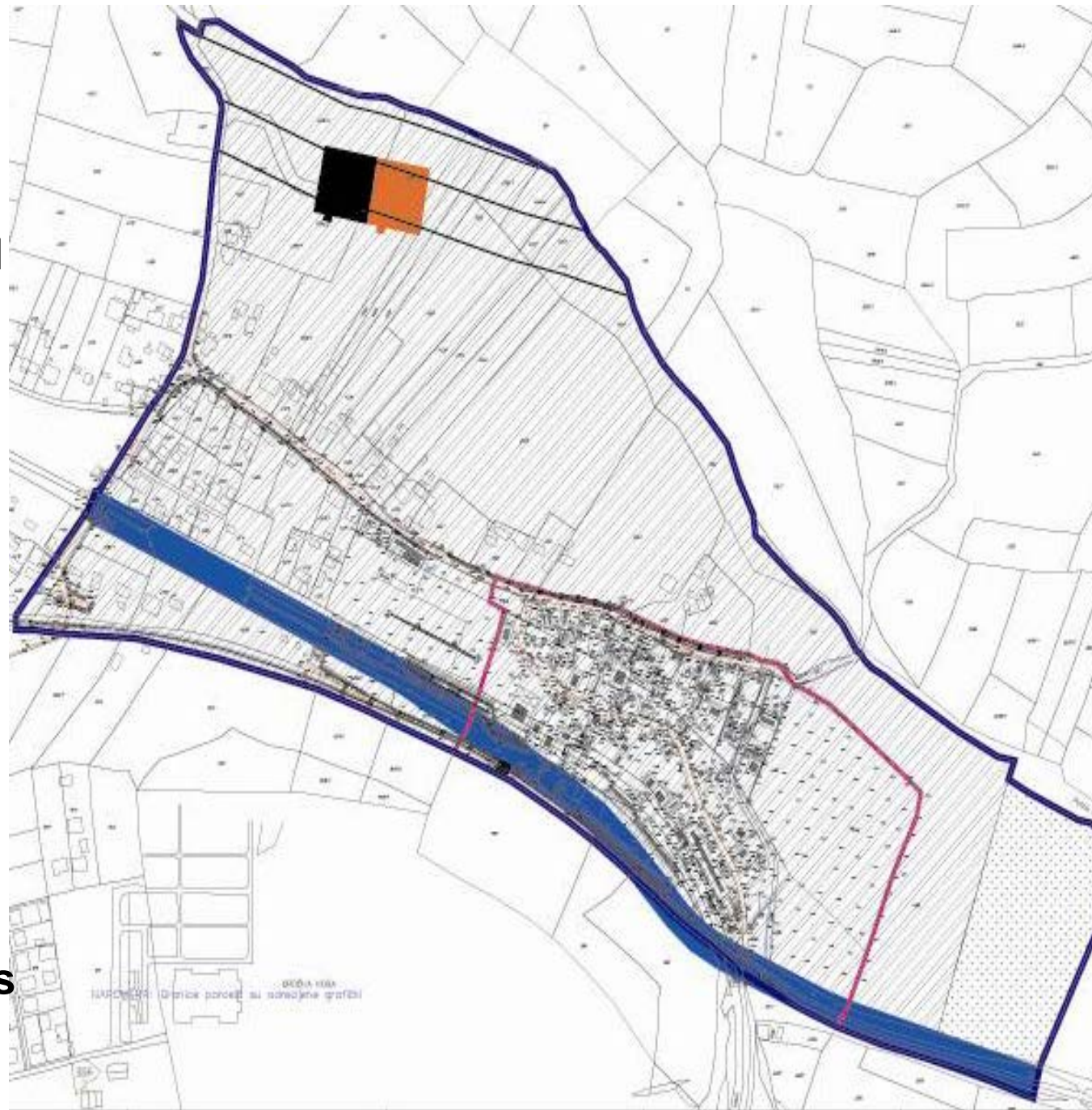
ПРОГРАМ СТАНОВАЊА И ТРАЈНЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ ИЗБЕГЛИЦА
SETTLEMENT AND INTEGRAON OF REFUGEES PROGRAMME

PROGRAMMA SIRP: INSEDIAMENTI E INTEGRAZIONE DEI RIFUGIATI IN SERBIA

Specific objectives

- ❑ To define the **land use...aiming to ... inclusion and integration**
- ❑ To define the **urban plan...to contributing to the integrated improvement and development of the settlement**
- ❑ To define **architectural models for housing units**

The first topographic map for Roma settlement in Kraljevo

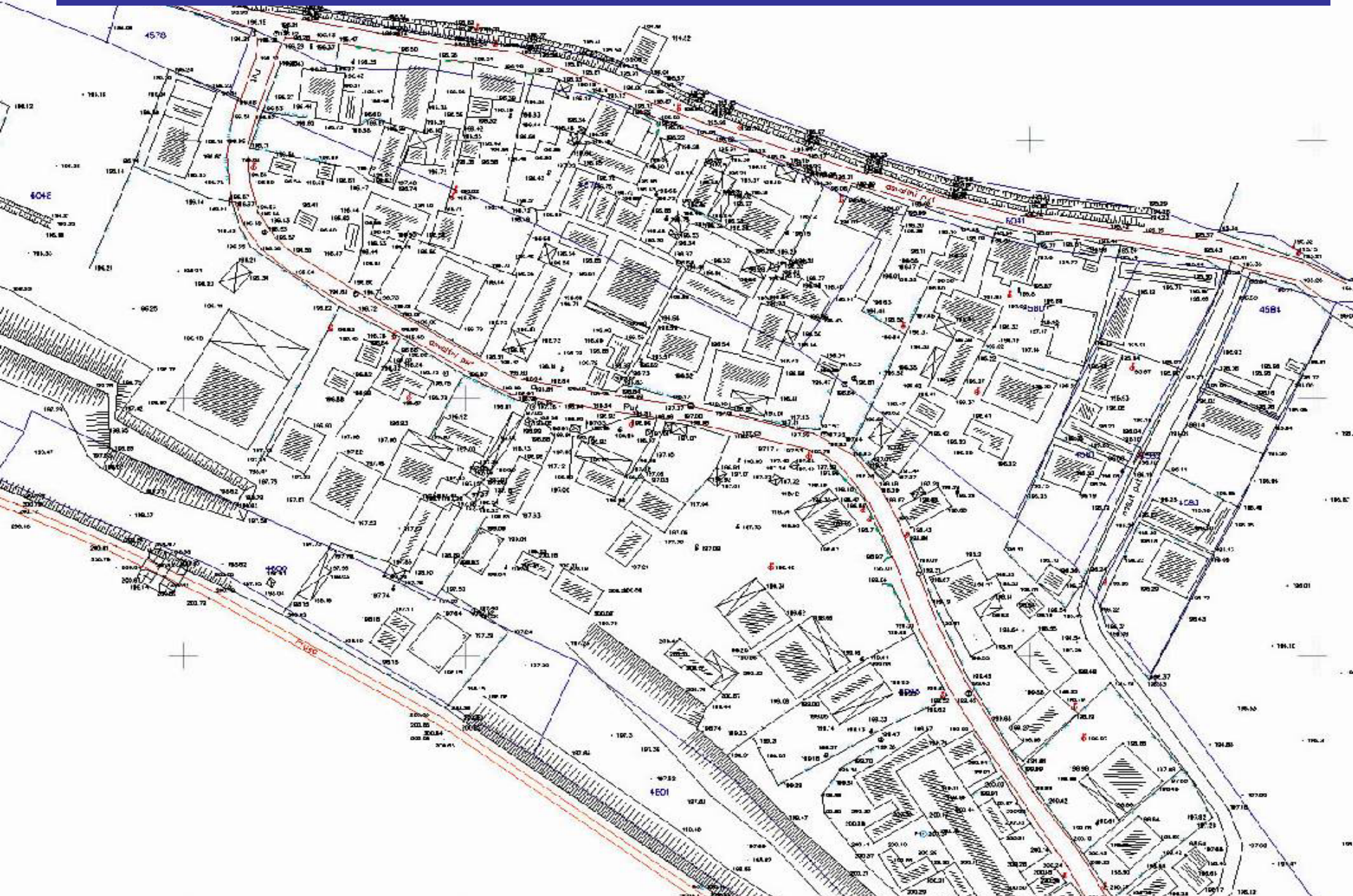

11 5 2007

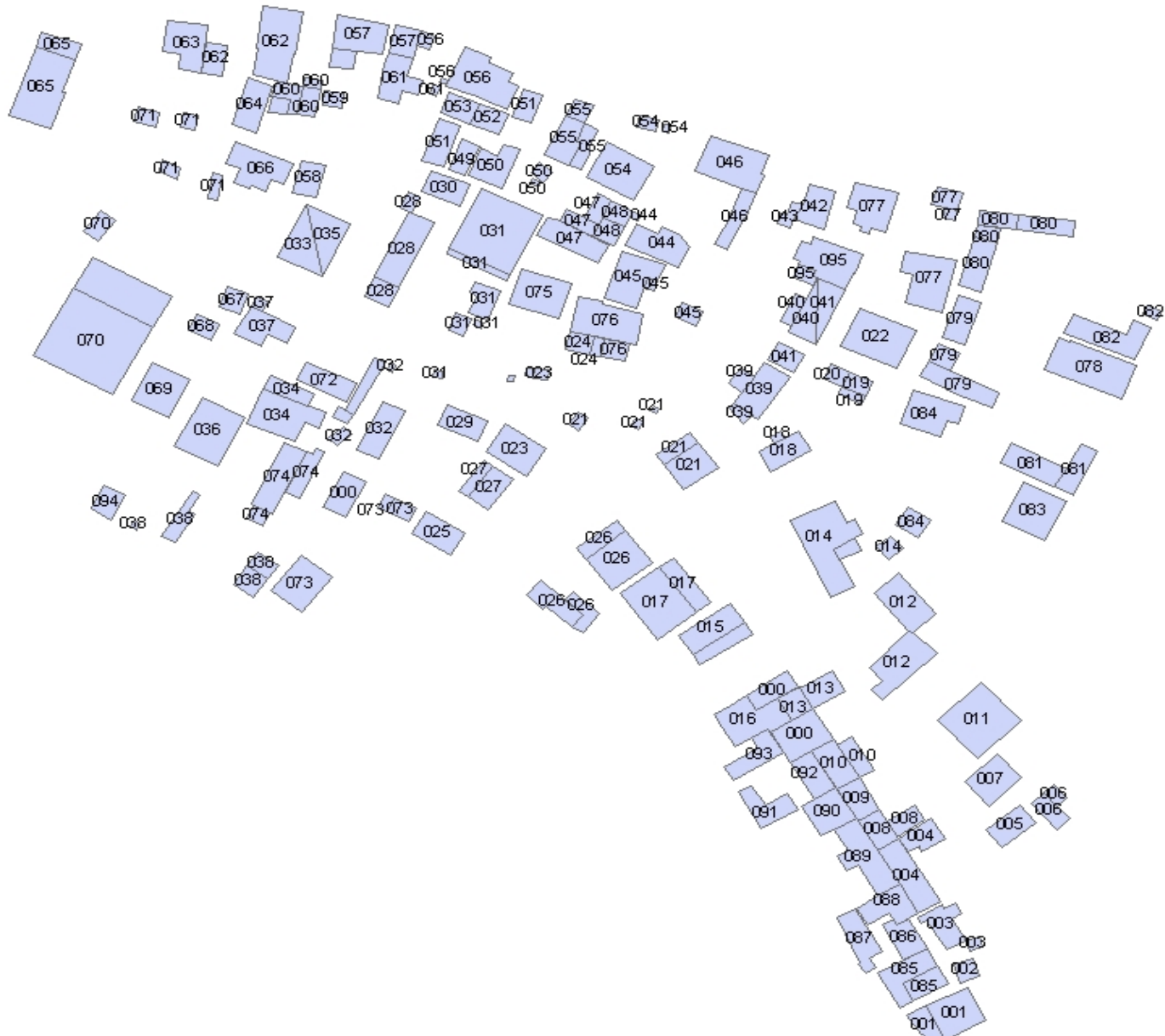

Topographic and cadastre maps at a scale of 1:500

Survey data linked with the settlement map

Competition participants visiting Grdicka kosa 2

JUN 8 2007

The first Jury session in MHA Kraljevo

Jury members visiting Grdicka kosa 2

The second Jury session in Belgrade

KAKO POSTIĆI ZAMIŠLJENO ZA GROTIČKU KOSU 2

UNAPREĐIVANJE KOSIČKA NASELJA GROTIČKA KOSA 1

INTEGRISANA KULAGIČA ADA

POBOLJŠANJE STANOVANJA U ROMIŠKOM NASELJU

02

3

Municipality of Veljevo
Opština Veljevo

1	2	3	4

SAOBRAĆAJ 1:2500

JAVNI PROSTORI,
PEŠAČKI TOKOVI 1:2500

NAMENA POVRŠINA 1:2500

ЛЕГЕНДА

- ГРАНИЦА СМЕРИ ОБИХВАТА КОМУНАС
- ГРАНИЦА ГРАДОВИТА
- БЛОК КАТАСТРОФНОГ ПАРЦЕЛА
- БЛОК КОМУНАЛНЕ ГРАДОВИТНОСНЕ ПАРЦЕЛА
- СТЕПЕНИКАМА ВИШИКА СТУПЕНИКА - ПОСЛОВНЕ
- СТЕПЕНИКАМА ВИШИКА СТУПЕНИКА - ГРАДОВИТНО
- ГРАНИЦА КОМУНАЛНЕ ГРАДОВИТНОСНЕ ПАРЦЕЛА
- ПОГРЕДНО СТАВЉАЊЕ СА ДЕЖА ПОСТАВА
- ВИШЕТОКЗИМНО СТАВЉАЊЕ ВИШИКА
- УСТАНАВА СЕ ДЕЖА ПОСТАВА
- ДРУГИТЕВИ ЦЕНТРИ И ПОСЛОВНЕ
- РАДНЕ ЗОНЕ ГРАДОВИТНОСНЕ
- ПОСЛОВИТНОСНО ЗЕМЉИШТЕ
- СПОКОЈНЕ И УРЕДНЕ ЗЕМЉНЕ ПОКРИЊЕ
- ПОСЛОВИТНОСНО ЗЕМЉИШТЕ
- ОБИХВАТНИ КОРИДОР
- ПЕШАЧКИ КОРИДОР
- БАРЈАКТИНЕ ПОЛОЖАЈ
- ПОСЛОВИТНОСНО ЗЕМЉИШТЕ
- ПАРК - ПОСЛОВИТА
- ПАРК - ПОСЛОВИТА

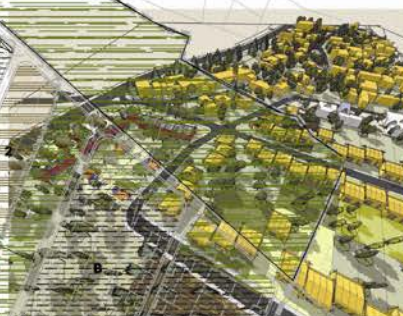
UREDJENJE PARCELE, PRINCIPI 1:200

A) POSTOJEĆE: iskoristi se 2-5 donacijevih, kolektivno stanovanje

B) NOVO: formiranje kolektivnog stanovanja, za 30stanovnika

PERSPEKTIVE

First award

Opening of the Exhibition in Municipality of Kraljevo

OCT 4 2007

OCT 4 2007

УНАПРЕЂЕЊЕ САНИТАРНИХ УЛОВА У НАСЕЉУ

IMPROVEMENT OF SANITARY CONDITIONS

The main street - Stadionska

APR 25 2007

APR 25 2007

Upgrading of the settlement infrastructure

FEB 28 2008

Construction of additional 400 m sewers lines

FEB 28 2008

50 Roma and 20 non-Roma houses connected to the sewers system

20 Housing solutions

ЗАПИСНИК

Дана 23.10.2007. године комисија у саставу: Митровић Ненад, Жикић Бојан, Димитријевић Бобан, Гаши Шаип, Глогов Бане и Вујичић Сузана, анализирао је појединачно стање свих домаћинстава у насељу "Грдичка коса 2" и уважавајући следеће критеријуме: број чланова породице, број деце до седам година, редовност деце у похађању основне школе, број чланова породице који су хендикепирани, број старих лица и степен изграђености постојећег објекта, усвојила је следећи предлог домаћинстава за опремање купатилима из средстава УН-ХАБИТАТ-а у оквиру пројекта "Унапређење и регуларизација насеља Грдичка коса 2":

1. Ђорђевић Небојша
2. Ристић Првослав
3. Ређељи Ређељ
4. Ђорђевић Драган-Хане
5. Гаши Шаип
6. Гаши Велија
7. Димитријевић Бобан
8. Митровић Драган
9. Јовановић Александар
10. Жикић Драган
11. Николић Симеон
12. Симоновић Ненад
13. Гаши Авнија
14. Жикић Небојша
15. Жикић Јелена
16. Гаши Имер
17. Савић Милан
18. Нађмедин Бериша
19. Бриани Рамиз
20. Сахити Фетаљ
21. Жикић Ненад
22. Шабани Енвер
23. Хаљити Сенад
24. Жикић Марија
25. Симоновић Јасмина
26. Тодоровић Неврија
27. Рахмани Пашири
28. Симоновић Санија – незавршена
29. Јесети Рамадан – незавршена

Чланови комисије:

1. Ненад Митровић
2. Бојан Жикић
3. Сузана Вујичић
4. Бобан Димитријевић
5. Гаши Шаип
6. Бојан Жикић

20 Housing solutions

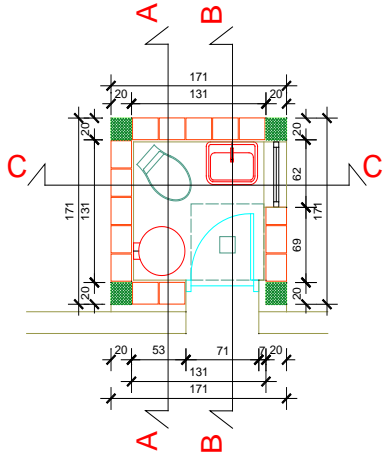

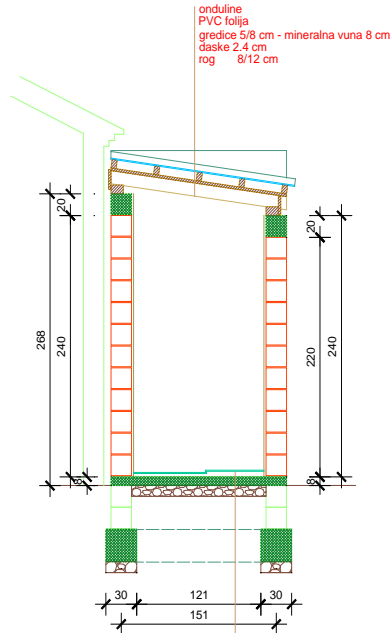

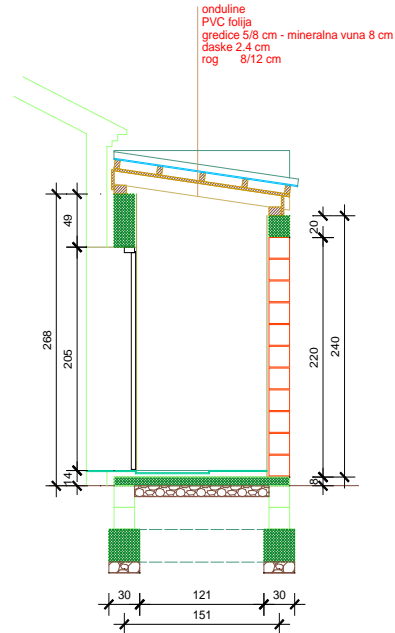
MODEL – Toilet

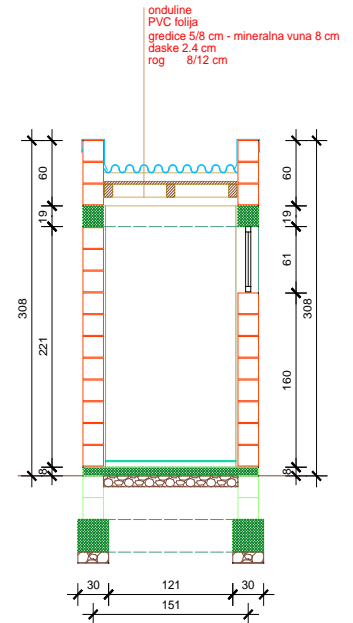
OSNOVA PRIZEMLJA
R 1:50

PRESEK A-A
R 1:50

PRESEK B-B
R 1:50

PRESEK C-C
R 1:50

pločice + lepak 3 cm
cementna kosuljica 3 cm
hidroizolacija 1 cm
AB ploča 8 cm
sljunak 10 cm

Costs and Building Material Estimation

VRSTA RADOVA:

ISPORUKA GRAĐEVINSKOG MATERIJALA

MATERIJAL:

OPEKARSKI PROIZVODI

SHS-KRALJEVO-KUĆA ZA ROME

Isporučilac :

2. OPEKARSKI PROIZVODI

Total => 9 objekata

Rb.	Materijal	jed. mere	količina za 1 objekat	Količina za 9 objekata		Cena po jedinici mere	Ukupno dinara
1	Opeka puna; I klasa	kom	125	1.125	x	11,00 =	12.375,00
2	Noseći giter blok 25/19/19 cm; I klasa	kom	700	6.300	x	36,70 =	231.210,00
3	Keramičke pločice podne, domaće, II klasa 20/20cm	m ²	1,65	15	x	440,00 =	6.600,00
4	Keramičke pločice, zidne, domaće, II klasa 20/25cm	m ²		0	x	440,00 =	0,00

UKUPNO 2. OPEKARSKI PROIZVODI:

250.185,00

Transport :	15,00%	37.527,75
Istovar :	3,00%	7.505,55
UKUPNO :		295.218,30

Costs and Building Material Estimation

VRSTA RADOVA:

ISPORUKA GRAĐEVINSKOG MATERIJALA

MATERIJAL:

DRVO I GRAĐA

SHS-KRALJEVO-KUĆA ZA ROME

Isporučilac :

5. DRVENA GRAĐA

Total => 9 objekata

Rb.	Materijal	jed. mere	količina za 1 objekat	Količina za 9 objekata		Cena po jedinici mere	Ukupno dinara
1	Daska čamova; d=24 mm, širine 15-30 cm; dužina 4.0 m; II klasa; 19.29 m ² po objektu	m3	0,42	3,780	x	15.000,00 =	56.700,00
2	Fosna čamova; d=48 mm; širina 14 cm; dužina 1.50 m1; II klasa; 10 kom po objektu	kom	12	108,000	x	77,00 =	8.316,00
3	Gredica čamova, b/h=50/50mm; l=4.00 m1; II klasa; 12 kom po objektu	kom	12	108,000	x	170,00 =	18.360,00
4	<i>Drvena građa čamova; II klasa; isečena prema specifikaciji:</i>						
4.1	Rog b/h=8/12 cm; l=2.90 m1; 12 kom po objektu	kom	10	90,000	x	475,00 =	42.750,00
4.2	Slemenjača b/h=14/18 cm; l=3.90 m1; 1 kom po objektu	kom	1	9,000	x	1.670,00 =	15.030,00
4.3	Venčanica/tavanjača b/h 12/16 cm; l=3.90 m1; 6 kom po objektu	kom	6	54,000	x	326,00 =	17.604,00

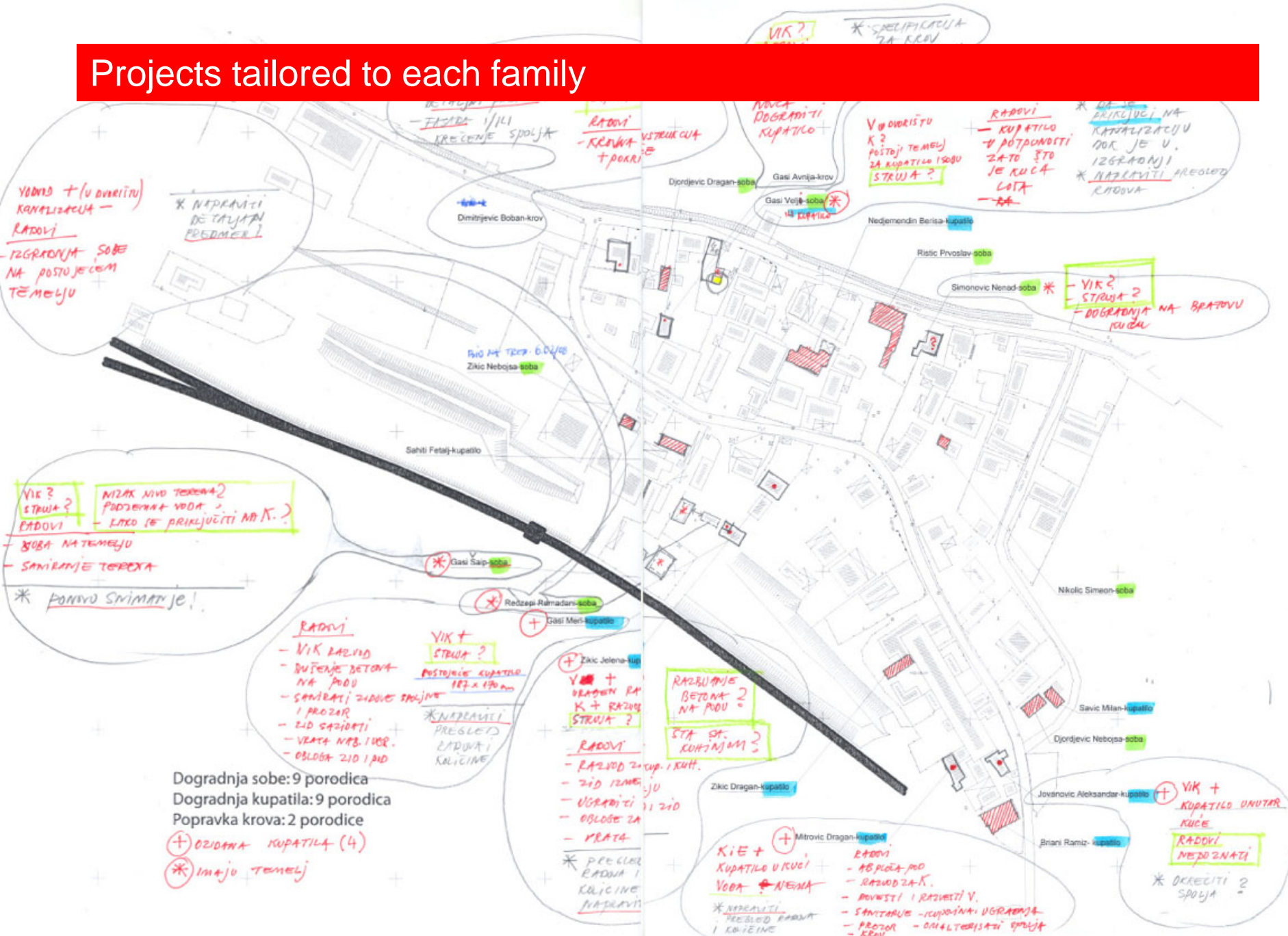
UKUPNO 5. DRVO I GRAĐA:

158.760,00

Transport :	1,10%	1.746,36
Istovar :	1,00%	1.587,60
UKUPNO :		162.093,96

Projects tailored to each family

Construction of 9 toilets

Construction of 9 toilets

Construction of 9 toilets

Construction of 9 rooms

Construction of 9 room

Construction of 9 rooms

2 reconstructions

2 reconstructions

The project continues....

Thank you for your attention

UN-HABITAT Belgrade Office, www.unhabitat.org.yu
SIRP Settlement and Integration of Refugees Programme
Zlata Vuksanovic-Macura, zlata.vuksanovic@unhabitat.org.yu